

FORMA IZVJEŠTAJA O ANALIZI UTICAJA PROPISA

MINISTARSTVO ILI REGULATORNO
TIJELO PREDLAGAČ

Ministarstvo ekonomije

NASLOV PROPISA

Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2014-2016.

Odjeljak 1: Definisanje problema

- ✓ Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- ✓ Što su uzroci problema?
- ✓ Što su posljedice problema?
- ✓ Ko je oštećen, na koji način i koliko?
- ✓ Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Konkurentnost preduzetnika, malih i srednjihprivrednih društava je u primarnom fokusu predmetnog Programa povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za 2014-2016. godinu. Imajući u vidu da su svi elementi razvoja konkurentnosti važni za preduzeća, u Crnoj Gori je u narednih nekoliko godina potrebno akcenat staviti na pitanja kvaliteta proizvoda koja crnogorska preduzeća proizvode. U tom smislu je usaglašavanje sa zahtjevima standarda za proizvode veoma važan element povećanja konkurentnosti svakog privrednog društva, naročito u vremenu pregovora sa EU i neophodnosti crnogorskih preduzeća da po ulasku Crne Gore u EU budu spremna da posluju "pod konkurentskim pritiscima" na unutrašnjem tržištu EU.
- Uzroci problema su nedovoljno znanje i finansijska sredstva za akreditaciju i uvođenje standarda, što trenutno ima za rezultat da je jako mali udio MSP u ukupnom broju MSP, koji su implementirali standarde kao jedan od najvažnijih faktora konkurentnosti.
- Posljedica problema je sve veća nemogućnost preduzeća da se suočavaju sa konkurentskim pritiscima, naročito na međunarodnom tržištu, ako i činjenica da veliki dio njih ne poštuje zakosku obavezu uvođenja pojedinih standarda (poput npr. HACCP).
- Oštećena su sama privredna društva koja nijesu svoje poslovanje usaglasila sa zahtjevima međunarodnih standarda, jer zbog, uglavnom finansijske nemogućnosti da uvedu standarde, imaju mnogo veće negativne posljedice poput nemogućnosti ulaska na nova tržišta, gubitka postojećeg tržišta i sl., što na dugi rok vodi njihovom gašenju i otpuštanju zaposlenih. Na taj način je oštećena i cjelokupna crnogorska privreda.
- U slučaju „status quo“ opcije, odnosno neprihvatanja predmetnog Programa, MSP i bi imali problem prelaska sa sadašnjeg načina proizvodnje na način koji zadovoljava uslove usklađenog poslovanja sa zahtjevima međunarodnih standarda, s obzirom na finasijsku situaciju i nivo spoznaje značaja uvođenja međunarodnih standarda u proizvodnji kod preduzeća u Crnoj Gori. To bi dalje urušavalo, iovako veoma nizak nivo konkurentnosti crogorskih preduzeća, gubitak tržišta i smanjenje zaposlenosti.

Odjeljak 2: Ciljevi

- ✓ Koji ciljevi se postižu predloženim propisom ?
- ✓ Navesti dosljednost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Cilj predmetnog Predloga programa jeste da omogući, malim i srednjim preduzećima refundaciju dijela troškova skreditacije za dobijanje statusa tijela za ocjenu usaglašenosti, kao i uvođenja značajnih međunarodnih standarda u proizvodnji.
- Prethodno navedeni cilj Predloga programa doprinijeće realizaciji ciljeva sledećih postojećih strategija:
 - a) *Strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2010-2014* godina, naročito strateškog cilja 1:
 - Ravnomjerniji razvoj jedinica lokalne samouprave i regiona (Prioritet 4 za Sjeverni region: Poboljšanje konkurentnosti održivim korišćenjem privrednih, ruralnih i kulturnih resursa)
 - b) *Strategije za razvoj malih i srednjih preduzeća 2011-2015.* i njenog Okvirnog akcionog plana (Strateški cilj 3: Jačanje konkurentnosti i promocija preduzetništva; Operativni cilj 3.4: Podsticanje konkurentnosti i izvoza MSP).
 - c) *Strategije za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera 2012-2016.* čiji se specifični ciljevi odnose na supstituciju uvoza, povećanje izvoza, otvaranje novih radnih mjesta i održavanje postojećih.
 - d) *Strategija podsticanja konkurentnosti na mikronivu 2011-2015. Godina* (Razvijenost faktora konkurentnosti u Crnoj Gori -4.3.3. Kvalitet kao faktor konkurentnosti preduzeća)
 - e) *Pravci razvoja Crne Gore 2013-2016* (Dio 4.3-Konkurentnost/strane direktne investicije, predložena mjera 4- "Unaprjeđenje sistema standardizacije i obuka kadra, u skladu sa preporukama i standardima evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju")

Odjeljak 3: Opcije

- ✓ Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza pravnog djelovanja).
- ✓ Obrazložiti preferiranu, tj izabranu opciju.

- Moguća opcija za ispunjavanje ciljeva, odnosno princip Programa je da preduzeće finansira 100% svih troškova potrebnih za akreditaciju, odnosno implementaciju standarda, a onda mu se nakon podnošenja dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstava ugovorene aktivnosti odobrava finansijska pomoć (refundacija) u iznosu do **70%** vrijednosti investicije ili **do 5.000 EUR (bez PDV-a)**. Opravdani troškovi koji će se, po pravilima državne pomoći mogu refundirati jesu podrška za: početnu investiciju, za investiciju i zapošljavanje koji su u vezi sa početnom investicijom i neformiranim malim preduzećima.
- Detaljnije, Komisija, koju rješenjem formira Ministar ekonomije, bi u skladu sa definisanim uslovima i kriterijumima Programa, dala ocjenu opravdanosti podnesenog zahtjeva i prateće dokumentacije, odnosno definisala rang listu aplikacija. Po izvršenom rangiranju Komisija bi donijela Odluku o izboru zahtjeva kojima će se dodijeliti finansijska pomoć. Finansijska pomoć će se dodijeliti shodno redosljedu zahtjeva sa rang liste dok se ne utroše raspoloživa sredstva. Prednost u bodovanju, sa po dodatnih 5 poena, imaće aplikacije malih i srednjih privrednih društava iz Sjevernog regiona i opštine Cetinje (kao manje razvijene opštine), kao i aplikacije privrednih društava koja prvi put apliciraju za državnu pomoć.
- Podnosioci zahtjeva će se pismenim putem obavijestiti o ocjeni Komisije. Nakon toga, podnosioci zahtjeva, za koje je na osnovu prethodno priložene dokumentacije, donijeta odluka o odobrenju pomoći, pristupaju potpisivanju Ugovora o sufinansiranju sa Ministarstvom ekonomije kojim se definišu međusobna prava i obaveze izmedju podnosioca zahtjeva kao potencijalnog korisnika i

davaoca državne pomoći, kao i rokovi do kada podnosilac zahtjeva kao potencijalni korisnik državne pomoći treba da izvrši implementaciju standarda za koju je i podnio zahtjev Ministarstvu ekonomije, kao i do kada da dostavi sve ostale neophodne dokaze, kako bi mu Ministarstvo ekonomije refundiralo gore navedeni iznos troškova

- Vrijeme od dana zaključenja ugovora o sufinansiranju između podnosioca zahtjeva i Ministarstva ekonomije do dana refundacije srestava, nakon podnošenja potrebnih dokaza koji su osnov za refundaciju ne može **biti duže od 6 mjeseci**.

Odjeljak 4: Analiza uticaja

- ✓ na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - Nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne
- ✓ kakve troškove će primjena propisa stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima),
- ✓ da li su pozitivne posljedice donošenja propisa takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- ✓ da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija
- ✓ uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Predmetni Predlog programa kao vid finansijske podrške, direktno će uticati na unapređenje proizvodnje privrednih subjekata u Crnoj Gori. Na taj način, uticaji predmetnog Predloga programa odraziće se 1) bolje poslovne rezultate preduzetnika i MSP 2) povećanje izvoza, 3) supstituciju uvoza, 4) otvaranje novih radnih mjesta i 5) održavanje nivoa zaposlenosti. Negativnih uticaja nema.
- Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetnog Programa.
- Vidjeti prethodni odgovor. Dakle, nema troškova.
- Program, u svojoj osnovi može doprinijeti stvaranju novih privrednih subjekata u Crnoj Gori, kao i može doprinijeti povećanju konkurentnosti postojećih.
- Predmetni Program neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Što se tiče administrativne opterećenosti, ona se odnosi na dokumentaciju koju je neohodno da dostave aplikanti koji podnose prijavu u okviru javnog poziva. Takođe, po završetku akreditacije ili uvođenja standarda, kako bi se ostvarilo pravo na refundaciju opravdanih troškova, privredni subjekt je u obavezi da dostavi: zahtjev za refundaciju sredstava, fakture, i fiskalni račun i izvode/ ostale dokaze o izvršenim plaćanjima dobavljaču.

Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja

- ✓ Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- ✓ Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- ✓ Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- ✓ Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- ✓ Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- ✓ Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

- ✓ **Objasniti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- ✓ **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Objasniti.**
- ✓ **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa?**
- ✓ **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Objasniti.**

- Da, za implementaciju **Programa povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usalašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2014-2016**, potrebno je izdvojiti 25.000 EUR iz budžeta Ministarstva ekonomije u 2014. godini.
- Izdvajanje finansijskih sredstava, odnosno realizacija sufinansiranja izvršiće se po završetku nabavke opreme koja će biti predmet Ugovora o sufinansiranju, onda kada preduzeća dostave svu neophodnu dokumentaciju. Drugim riječima, izdvajanje sredstava će se biti izvršeno do kraja 2014. godine.
- Ne, implementacijom predmetnog Programa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- ✓ Neophodna finansijska sredstva za implementaciju Programa su obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, i biće planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu.
- Usvajanje predmetnog Predloga neće iziskivati donošenje akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.
- Realizacija predmetnog Programa konkretno ima za cilj unapređenje proizvodnje i konkurentnosti preduzeća u Crnoj Gori. Povećanje prihoda usljed veće proizvodnje i konkurentnosti preduzeća treba da doprine i redovnom izmirenju njihovih poreskih obaveza, a time i pozitivnom uticaju na povećanje prihoda budžeta Crne Gore.
- Nijesu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka.
- Sa Ministarstvom finansija – Komisijom za kontrolu državne pomoći je izvršena konsultacija oko potrebne prijave državne pomoći za regionalni razvoj.
- Dobijene primjedbe Komisije za kontrolu državne pomoći su implementirane u tekst Programa.

Odjeljak 6: Konsultacije zainteresovanih strana

- ✓ **naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako**
- ✓ **naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije)**
- ✓ **naznačiti glavne rezultate, i kako je input zainteresovanih strana bio uzet u obzir ili zašto nije bio uzet u obzir**

- Prilikom pripreme predmetnog Programa nije korišćena eksterna ekspertiza.
- Priprema ovog Programa je produkt analize trenutnog stanja MSP u Crnoj Gori. Takođe, konsultacije u vezi Programa su vršene sa Institutom za standardizaciju.

Odjeljak 7: Monitoring i evaluacija

- ✓ **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- ✓ **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- ✓ **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- ✓ **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja 2014-2016. ima za cilj unapređenje poslovanja preduzeća iz Crne Gore kroz usaglašavanje sa zahtjevima za standarde. Ipak, činjenica je da većina preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća nemaju iskustva sa unapređenjem proizvodnje kroz uvođenje standarda, pa se u tom smislu mogu pojaviti određene prepreke u implemetaciji predmetnog Programa. Jedan od razloga navedenog problema jeste nedovoljna spoznaja korisnosti koju donose standardi, ali i vidan nedostatak finansijskih sredstava za ovu svrhu. Međutim, sa druge strane, kako je Program prilagođen već identifikovanim problemima sa kojima se ciljna grupa suočava, za očekivati je da Program bude iskorišćen na pravi način.
- Sam Program sadrži detaljne o opravdanosti troškova, uslovima za učešće u Programu uz taksativno navođenje neophodne dokumentacije za prijavu aplikanta, zatim o načinu sprovođenja Programa, strateški prioritnim djelatnostima, finansijskom okviru i proceduri realizacije projekta i bodovanje. Na taj način primjenu Programa je relativno lako pratiti, jer će svako odstupanje od pravila i postavljenih uslova biti odmah uočljivo.
- Indikatori ispunjenja ciljeva jesu, broj izdatih sertifikata, broj novootvorenih radnih mjesta, povećanje proizvodnje, povećanje prodaje, povećanje konkurentnosti na lokalnom nivou (koje s mjeri indeksom konkurentnosti).
- Monitoring i evaluaciju vršiće Ministarstvo ekonomije.

Ministar

Andrej Vukobrat Kavarić